

6. Короед С. О. Оцінка стану реформування цивільного процесуального законодавства України та його вплив на ефективність цивільного судочинства [Електронний ресурс] / С. О. Короед // Порівняльно-аналітичне право. — 2013. — № 2. — С. 150—153. - Режим доступу: http://www.pap.in.ua/2_2013/Koroied.pdf.

7. Вукот М. А. Обеспечение судами прав лиц, участвующих в гражданском деле, как одно из условий эффективности правосудия / М. А. Вукот // Проблемы доступности и эффективности правосудия в арбитражном и гражданском судопроизводстве : материалы Всероссийской научно-практической конференции, 31 января — 1 февраля 2001 г. — М., 2001 [Електронний ресурс] / Веб-сайт Юридической фирмы «Лиджист». — Режим доступу : http://www.legist.ru/conf/_Vikut.htm.

Алексеева Н.С.

*аспірант кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Як зазначалося раніше, однією з основних процесуальних підстав забезпечення позову є звернення до суду з клопотання про забезпечення позову належного суб'єкту. З'ясування питання, хто є суб'єктом права, має важливе значення, тому, що дозволяє з точністю визначити адресата правової норми та обсяг прав і обов'язків усіх можливих суб'єктів права, їх правовий статус [1, с.33].

Згідно ч.1 ст. 152 ЦПК України, суд за заявою осіб, що беруть участь у справі може вжити, передбачені ЦПК України, заходи забезпечення позову.

Із зазначеної норми закону можна побачити, що перелік суб'єктів є дуже загальним, що може призвести до розуміння змісту прав та обов'язків, особливості повноважень суб'єктів, які приймають участь у справі, а саме у забезпеченні позову, по різному.

Відповідно до ст. 26 ЦПК України, у справах позовного провадження особами, які беруть участь у справі, є сторони, треті особи, представники сторін та третіх осіб. У справах наказного та окремого провадження особами, які беруть участь у справі, є заявники, інші заінтересовані особи, їхні представники. У справах можуть також брати участь органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. У справах

про оскарження рішення третейського суду та про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду особами, які беруть участь у справі, є учасники третейського розгляду, особи, які не брали участі у справі, у разі якщо третейський суд вирішив питання про їх права і обов'язки, треті особи, а також представники цих осіб.

З приводу переліку суб'єктів інституту забезпечення позову у науковців відсутня єдина думка з приводу зазначеного питання.

Більшість науковців вважає, що суб'єктом права вимагати забезпечення позову може бути як особа, яка пред'явила позов до суду, так і будь-яка інша особа, яка бере участь у справі, а саме: 1) позивач; 2) відповідач, який пред'явив зустрічний позов; 3) треті особи, що заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору та треті особи, що не заявляють самостійних вимог; 4) органи та особи, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Проте слід мати на увазі, що відповідна заява останньої групи осіб має бути у будь-який спосіб підтверджена особою, в інтересах якої вони діють, оскільки відшкодування можливих збитків від його забезпечення відповідно до ст. 155 ЦПК здійснюється лише за рахунок цієї особи.

Згідно ЦПК України позивач немає обмежень щодо реалізації права на забезпечення позову, а саме він має право:

- звертатися до суду із заявою про забезпечення позову;
- звертатись до суду із клопотанням про скасування заходів забезпечення позову;
- оскаржувати ухвалу про відмову у забезпеченні позову у суді апеляційної інстанції;
- клопотати про заміну заходів забезпечення позову;
- оскаржувати ухвалу про забезпечення позову.

Відповідач має однакові з позивачем права на реалізацію права на забезпечення позову.

Однак, у юридичній літературі існують різні погляди на право відповідача щодо забезпечення позову.

Деякі науковці вважають, що відповідач може здійснити дане право лише, якщо він звернеться до суду із зустрічною позовною заявою та матиме статус позивача за зустрічним позовом [2, с.92].

Згідно іншої точки зору, то із заявою про забезпечення позову може звертатись не лише позивач, а й відповідач, наприклад, щоб гарантувати стягнення судових витрат відповідачем від позивача при необґрунтованому, на погляд відповідача, наданні позову [3, с. 149].

Визначене право відповідач може реалізувати через зустрічне забезпечення, що передбачене ч.2 ст. 154 ЦПК України, згідно якої у разі забезпечення позову про стягнення грошових коштів відповідач може з дозволу суду замість допущеного виду забезпечення внести на депозитний рахунок суду суму, зазначену у позовній заяві.

Деякі вчені вважають, що необґрунтовано вважати відповідача носієм права на клопотання щодо забезпечення позову, оскільки відповідач не звертається до суду за судовим захистом, він не вправі просити про застосування заходів до забезпечення позову [4, с.57-58].

Дослідивши позиції науковців з приводу реалізації права на забезпечення позову відповідачем, вважаємо, що відповідач лише теоретично є носієм права ініціювання в суді вжиття заходів забезпечення позову у повному обсязі, оскільки на практиці можливість відповідача ініціювати вжиття заходів забезпечення позову обмежується наданням зустрічної позовної заяви.

Прокурор також має право на звернення до суду із заявою про забезпечення позову, оскільки, він користується правами та виконує обов'язки сторони в інтересах якої він діє у справі, наприклад, при вирішенні питання про забезпечення позову надавати свої пояснення та докази, надавати заперечення, звертатись із заявами про скасування забезпечення позову та ін.

На нашу думку права прокурора щодо звернення до суду із заявою про забезпечення позову є досить широкими та обґрунтованими та не потребують законодавчого удосконалення.

Що стосується правового статусу третіх осіб щодо звернення до суду із заявою про забезпечення позову, то клопотання про забезпечення позову може бути подано третіми особами, що заявляють самостійні вимоги на предмет спору, оскільки згідно ст. 34 ЦПК України ці особи користуються правами позивача.

Особи, що залучені до участі у справі у статусі третіх осіб, що не заявляють самостійних вимог, також користуються правами передбаченими ст. 27 ЦПК України, та теоретично мають змогу звертатись до суду із заявою про забезпечення позову, такі треті особи не висувають ніяких вимог та до них ніякі вимоги не пред'являються.

Зважаючи на вищезазначене, вважаємо, що питання про можливість звернення до суду третіх осіб, що не заявляють самостійних вимог із заявою про забезпечення позову, має вирішуватись негативно.

Література:

1. Шакарян М.С. Понятие субъектов советского гражданского процессуального права и правоотношения и их классификация/ М.С. Шакарян // Lex Russica. — 2004. — №1. — С. 32-37
2. Денисов И.С. институт обеспечения иска в российском гражданском и арбитражном процессе: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.15/ И.С. Денисов. — СПб., — 2006. — 176 с.
3. Ярков В.В. Понятие и значение обеспечительных мер в арбитражном процессе/ В.В. Ярков //Современная доктрина гражданского, арбитражного процесса и исполнительного производства. Теория и практика: [сб. науч. ст.]. — Краснодар; СПб., 2004. — С. 148-153
4. Іванюта Н.В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: монографія/ Н.В. Іванюта. — Донецьк: Юго-Восток, 2013.- С. 100. 158с.
5. Беліков О. Забезпечення позову в цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / Беліков О. — Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2610>.
6. Захарова Е.С. Обеспечение иска в гражданском процессе Украины и России: сравнительно правовой анализ / Захарова Е.С. // Научные труды. Российская академия юридических наук. — Вып. 14 в 2 т. Т.2. — М. : ООО «Издательство Юрист», 2014. — С. 440.
7. Треушников М.К. гражданский процесс / М.К. Треушников. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Городец, 2007. — 784 с.
8. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // відомості Верховної Ради України. — 2004, № 40-42. — Ст. 492 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
9. Цивільний процес України: Навчальний посібник для підготовки до іспиту/ видання друге, доповнене і перероблене/ Погрібний С.О., Гонгало Р.Ф., Волкова Н.В. та ін. — Х. : Одісей, 2011. — 200 с.
10. Штефан М.Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс // М.Й. Штефан [Електронний ресурс] — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. — 622 с. — Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/688/8/>

Дрогозюк К.Б.

*аспірант кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ

Розгляд та вирішення цивільної справи є неможливими без складної і багатогранної діяльності суду та осіб, що приймають участь у справі, за поданням, збиранню, дослідженню і оцінці доказів. Норми, присвячені різним етапам доказової діяльності, займають важливе місце у процесуальному законодавстві.